

Warszawa, dnia 28 lutego 2023 r.

Poz. 371

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 16 lutego 2023 r.

**w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella*
w stadach indyków hodowlanych” na lata 2023–2025**

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421 oraz z 2022 r. poz. 1570) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych” na lata 2023–2025, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2023 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *H. Kowalczyk*

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

„KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLA*
W STADACH INDYKÓW HODOWLANYCH”
NA LATA 2023–2025

1. Zasady ogólne

1.1. Cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych” na lata 2023–2025

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, państwa członkowskie Unii Europejskiej ustanawiają krajowe programy zwalczania w odniesieniu do każdej choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia. Celem programu zwalczania w odniesieniu do każdej choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie celu unijnego, który w odniesieniu do stad indyków hodowlanych został określony w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1190/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie unijnego celu ograniczenia występowania *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium w stadach indyków zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 340 z 13.12.2012, str. 29, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1190/2012”, i dotyczy następujących serotypów *Salmonella*:

- 1) *Salmonella* Enteritidis,
- 2) *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-

– zwanych dalej „serotypami *Salmonella* objętymi programem”.

Zgodnie z art. 4 ust. 5 rozporządzenia nr 2160/2003 cel wspólnotowy określony w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 584/2008 z dnia 20 czerwca 2008 r. wykonującym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonelli enteritidis*

i *Salmonelli typhimurium* u indyków (Dz. Urz. UE L 162 z 21.06.2008, str. 3) został ustanowiony na okres trzyletni trwający do końca 2012 r. Od 2013 r. programy zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych są realizowane w państwach członkowskich dla osiągnięcia celu unijnego, który w odniesieniu do stad indyków hodowlanych został określony w rozporządzeniu nr 1190/2012.

Cel określony w rozporządzeniu nr 1190/2012 będzie realizowany przez obowiązkowe badania wszystkich stad indyków hodowlanych objętych zakresem rozporządzenia nr 2160/2003. W przypadku gdy w próbkach pobranych urzędowo zostanie wykryty serotyp *Salmonella* objęty programem mającym na celu zwalczanie tych serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych, program ten przewiduje likwidację zakażonego stada, unieszkodliwienie zwłok indyków padłych lub zabitych, zniszczenie jaj wylęgowych i piskląt z nich wylęgniętych, zniszczenie lub zagospodarowanie pasz, materiałów ściółkowych, odchodów i innych przedmiotów oraz przeprowadzenie oczyszczania i odkażania. Istotne dla osiągnięcia celu jest stosowanie przez hodowców zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej w stadach indyków hodowlanych.

Cel unijny zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad indyków hodowlanych w przypadku ograniczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej dorosłych stad, w których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w odniesieniu do *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium do 1% lub poniżej tej wartości.

Celem „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych” na lata 2023–2025, zwanego dalej „programem”, będzie ograniczenie występowania w dorosłych stadach indyków hodowlanych, liczących przynajmniej 250 sztuk, serotypów *Salmonella* do poziomu wskazanego w ww. przepisach Unii Europejskiej, to jest nie więcej niż 1 stado indyków hodowlanych zakażone serotypem *Salmonella* objętym programem.

Ponadto cel programu będzie obejmował również określenie systemów badawczych koniecznych do sprawdzenia, czy cel został osiągnięty, oraz do sprawdzenia postępów w realizacji celu unijnego.

Zgodnie z ust. 4.1 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 na potrzeby sprawozdawczości mającej na celu weryfikację celu unijnego przyjmuje się następującą definicję stada zakażonego: „stado indyków hodowlanych, w którym w wyniku pobrania

próbek w ramach programu wykryto w jednej próbce lub większej ich liczbie *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium (inne niż szczepy szczepionkowe, ale z uwzględnieniem jednofazowych szczepów o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-)". Dodatkowo na potrzeby sprawozdawczości mającej na celu weryfikację celu unijnego za stado zakażone uznaje się również stado indyków hodowlanych, w którym w wyniku pobrania próbek w ramach programu wykryto w jednej próbce lub w większej ich liczbie efekt hamujący wzrost bakterii.

W celu uzyskania współfinansowania unijnego przedmiotowy program został opracowany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiającym program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylającym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014 (Dz. Urz. UE L 153 z 03.05.2021, str. 1), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/690”.

1.2. Populacja zwierząt i fazy produkcji, które muszą być objęte pobieraniem próbek

W stadach indyków hodowlanych próbki do badań będą pobierane rutynowo z inicjatywy hodowcy, tj. przez hodowcę lub osobę przez niego wyznaczoną i na jego koszt, od:

- 1) piskląt jednodniowych;
- 2) indyków mających cztery tygodnie życia;
- 3) indyków na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przeniesieniem do jednostki produkcyjnej;
- 4) indyków w okresie nieśności – co trzy tygodnie.

Powyższy harmonogram jest zgodny z minimalnymi wymaganiami w zakresie pobierania próbek opisanymi w załączniku do rozporządzenia nr 1190/2012.

Pobieranie próbek będzie się odbywało na zasadach określonych w załączniku do rozporządzenia nr 1190/2012.

W programie mają zastosowanie wymagania określone w części C i E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

Zgodnie z ust. 1 część C załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 środki ustanowione w ust. 3.5 część C załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 będą stosowane w przypadku wykrycia w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej serotypów *Salmonella* objętych programem.

Tabela 1. Dane odnośnie do liczby stad objętych programem oraz w zakresie badania stad indyków hodowlanych

	Liczba stad indyków hodowlanych w Polsce w 2021 r.*)	Liczba stad utrzymujących co najmniej 250 sztuk indyków dorosłych w 2021 r.*)	Zakładana liczba stad, z których będą pobrane próbki z inicjatywy hodowcy	Zakładana liczba stad, z których będą pobrane próbki przez powiatowego lekarza weterynarii
stada młode	42	42	42	0
stada dorosłe	178	178	178	178

*) (źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

1.3. Obszary geograficzne i administracyjne, na których program będzie realizowany

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

1.4. Występowanie serotypów *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W latach 2006–2007 przeprowadzono badania podstawowe nad występowaniem pałeczek *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych i hodowlanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją Komisji 2006/662/WE z dnia 29 września 2006 r. w sprawie wkładu finansowego Wspólnoty na rzecz badania podstawowego dotyczącego występowania bakterii salmonelli u indyków prowadzonego w państwach członkowskich (Dz. Urz. UE L 272 z 03.10.2006, str. 22). Odsetek stad zakażonych indyków rzeźnych wyniósł 24%, natomiast w stadach indyków hodowlanych pałeczek *Salmonella* nie wykryto.

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób. Do zakażeń u ludzi dochodzi najczęściej przez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego, m.in. jaj i produktów jajecznych oraz mięsa i przetworów mięsnych, w tym drobiowych.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Rzeczypospolitej Polskiej są zbierane przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, a następnie publikowane na jego stronie internetowej w postaci meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach.

Od 2010 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowany „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych”. Wyniki realizacji programu przedstawiono w tabeli 2.

W latach 2020–2022 program ten był prowadzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2020 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych” na lata 2020–2022 (Dz. U. poz. 188).

Tabela 2. Dane dotyczące procentowej ilości stad zakażonych indyków hodowlanych w latach 2017–2021

Rok	Liczba zbadanych stad ^{*)}	Liczba stad zakażonych serotypami <i>Salmonella</i> objętymi programem	Stada zakażone serotypami <i>Salmonella</i> objęte programem w %
2021	154	0	0
2020	151	0	0
2019	130	0	0
2018	273	0	0
2017	161	0	0

^{*)} Wszystkie grupy wiekowe.

(źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

1.5. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii i powiatowi lekarze weterynarii.

Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii oraz 305 powiatowych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2629, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421, z późn. zm.) Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję Europejską o postępach w realizacji programu. Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu sprawuje wojewódzki lekarz weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonywanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

W ramach programu badania laboratoryjne będą wykonywane przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowe laboratorium referencyjne w zakresie badań określonych programem określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. poz. 1667).

Nadzór nad działalnością Inspekcji Weterynaryjnej oraz Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, w ramach którego funkcjonuje krajowe laboratorium referencyjne do spraw salmonelloz, sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

1.6. Laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Badania laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki pobrane w ramach programu przez powiatowego lekarza weterynarii mogą być przesłane do laboratorium wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, znajdującego się w innym województwie. W takim przypadku powiatowy lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa. Wojewódzki lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy hodowcy mogą być badane również w laboratoriach innych niż wyżej wymienione, zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii w trybie art. 25a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej do wykonywania badań metodą badawczą określoną w ust. 1.7.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii (www.wetgiw.gov.pl) zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym do badania próbek w ramach programu, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych, jest Laboratorium w Zakładzie Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Do próbek pobranych w ramach kontroli urzędowych przesyłanych do badań laboratoryjnych dołącza się pismo przewodnie, którego wzór jest określony w załączniku nr 7 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 1388).

W piśmie przewodnim dołączonym do próbek przesyłanych do badania laboratoryjnego hodowca jest obowiązany umieścić informacje zawierające co najmniej następujące dane:

- 1) imię i nazwisko oraz adres posiadacza indyków oraz adres gospodarstwa, jeżeli jest inny niż adres hodowcy;
- 2) numer lub indywidualne oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny zakładu drobiu;

- 3) liczbę próbek oraz rodzaj pobranego materiału do badań;
- 4) datę i godzinę pobrania próbek oraz wysłania ich do laboratorium;
- 5) nazwę i rodzaj zastosowanej szczepionki w stadzie indyków hodowlanych oraz datę jej podawania;
- 6) stosowane środki przeciwdrobnoustrojowe i daty ich użycia, jeżeli były stosowane;
- 7) imię i nazwisko osoby pobierającej próbki.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku wykrycia serotypu pałeczek *Salmonella* innego niż objęty programem określa się ten serotyp i podaje jego nazwę.

Z przeprowadzonych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu umieszcza się informacje o badanym stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny), rodzaju badanego materiału oraz o wyniku badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z poniższych sformułowań:

- 1) „*Salmonella* spp. niewykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty, lub x tamponów. Nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii”;
- 2) „*Salmonella* spp. niewykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty, lub x tamponów. Stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii”;
- 3) „*Salmonella* ... (należy podać nazwę serotypu lub strukturę antygenową uzyskanego izolatu) wykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty, lub x tamponów. Nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii”.

W przypadku gdy:

- 1) pismo przewodnie dołączone do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego nie zawierało informacji wymienionych powyżej w pkt 1–7,
- 2) ilość lub rodzaj materiału do badań nie spełnia wymogów określonych w załączniku do rozporządzenia Komisji (UE) nr 200/2010 z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do celu unijnego ograniczenia częstości występowania serotypów *Salmonella* w dorosłych stadach hodowlanych gatunku

Gallus gallus (Dz. Urz. UE L 61 z 11.03.2010, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 200/2010”,

3) warunki transportu próbek do laboratorium nie spełniają wymagań określonych w ust. 3.1.1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010

– laboratorium urzędowe informuje o tym hodowcę przy przyjęciu próbek do badania laboratoryjnego.

W przypadku gdy hodowca zdecydował o przeprowadzeniu badania laboratoryjnego, w sprawozdaniu z przeprowadzonych badań laboratoryjnych umieszcza się informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych”.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oraz hodowcy po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy niezwłocznie informują o tym powiatowego lekarza weterynarii właściwego miejscowo dla lokalizacji stada.

Laboratoria wyznaczone zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii informują o tym powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na lokalizację stada.

Sprawozdania z badań laboratoryjnych próbek pobranych zarówno z inicjatywy hodowcy, jak i pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii są przesyłane do powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu przekazują sprawozdanie dotyczące tych badań na koniec okresu sprawozdawczego, a także na każde pisemne żądanie wojewódzkiego lekarza weterynarii. Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu przechowują wszystkie izolaty *Salmonella* wyizolowane w ramach programu przez okres co najmniej dwóch lat od dnia uzyskania wyniku badań. Spośród tych izolatów laboratoria przesyłają do krajowego laboratorium referencyjnego właściwego dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w aspekcie chorób odzwierzęcych) jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp z każdego badanego stada wraz z kartą informacyjną lub – w przypadku gdy

nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu – typ serologiczny w celu wykonania badań potwierdzających.

Na wniosek organów Inspekcji Weterynaryjnej laboratorium referencyjne przeprowadza sekwencjonowanie genomu przekazanych izolatów szczepów *Salmonella* oraz wykonuje analizę pokrewieństwa filogenetycznego w zakresie wskazanym przez wnioskujący organ Inspekcji Weterynaryjnej.

1.7. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach indyków hodowlanych są określone w ust. 3.2–3.4 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

1.8. Plany pobierania próbek w stadach indyków hodowlanych oraz kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla tych stad

Pobieranie próbek w ramach programu odbywa się w zakładzie drobiu.

Pobieranie próbek w stadzie indyków hodowlanych z inicjatywy hodowcy, zgodnie z częścią B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003, przeprowadza się:

1) u piskląt jednodniowych w trakcie rozładunku ze środka transportu przed umieszczeniem piskląt w budynku inwentarskim, w którym będą utrzymywane, zgodnie z następującymi zasadami:

- a) próbki wyściółki wraz z mekonium z 10 pojemników transportowych z każdej dostawy (po 25 g z pojemnika) lub
- b) wymazy powierzchniowe z dna 10 pojemników (pulowane w laboratorium w 1 próbkę) – w przypadku pojemników bez wyściółki, lub
- c) pisklęta padłe, w tym również w czasie transportu, nie więcej niż 20 sztuk (pulowane w laboratorium w 1 próbkę);

2) u indyków:

- a) w czwartym tygodniu życia,
- b) na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj przez indyki lub przed ich przeniesieniem do jednostki produkcyjnej, zgodnie z wymaganiami określonymi w ust. 2.2.2.1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010,
- c) w okresie nieśności co trzy tygodnie w stadzie, zgodnie z wymaganiami określonymi w ust. 2.2.2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010.

Zgodnie z ust. 2.1 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 ostatnie pobranie próbek w stadach indyków hodowlanych odbywa się w okresie 3 tygodni przed

przemieszczeniem indyków do rzeźni. Zgodnie z częścią B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 wyniki badań laboratoryjnych próbek muszą być znane przed przemieszczeniem indyków do rzeźni.

Koszt pobrania, transportu oraz badania laboratoryjnego ww. próbek w laboratorium ponosi hodowca.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt hodowca jest obowiązany do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem działalności nadzorowanej w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Hodowca przedkłada w formie pisemnej lub za pośrednictwem platformy ePUAP właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o wstawieniu do indycznika nowego stada indyków hodowlanych, w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia, oraz harmonogram pobierania próbek w stadzie w celu akceptacji tego harmonogramu przez powiatowego lekarza weterynarii.

Hodowca jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek, zawierającej co najmniej informacje dotyczące:

- 1) identyfikacji stada (źródło pochodzenia oraz liczba sztuk indyków i ich wiek);
- 2) rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek;
- 3) imienia i nazwiska osoby pobierającej próbki;
- 4) daty i godziny wysłania próbek do laboratorium;
- 5) nazwy i adresu laboratorium;
- 6) wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach programu.

Dokumentację przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia zbycia stada.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy hodowcy oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez hodowcę. Nadzór ten obejmuje kontrolę realizacji harmonogramu oraz sposobu pobierania próbek. Kontrola sposobu pobierania próbek jest prowadzona z częstotliwością zależną od analizy ryzyka dokonanej przez powiatowego lekarza weterynarii.

Nadzór może odbywać się w trakcie urzędowych kontroli zakładów drobiu oraz w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii jest określona w ust. 2.1 lit. b pkt i oraz iii załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

Procedura pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii została określona w ust. 2.2.2.2 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010.

Zgodnie z ust. 2.1 lit. b pkt iv załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii może zastąpić jedno pobranie próbek przeprowadzone z inicjatywy hodowcy.

W przypadku stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek ponosi hodowca. Opłata zawiera koszt:

- 1) badania laboratoryjnego w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2022 r. w sprawie stawek opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną (Dz. U. poz. 1672, z późn. zm.);
- 2) dojazdu związanego z pobraniem próbek i koszty dowozu próbek do laboratorium, według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) użytych wyrobów medycznych stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad indyków hodowlanych w zakresie wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem zostały przewidziane w Krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i realizowanym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2021 r. poz. 278, z późn. zm.) oraz art. 109 i 110 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.).

2. Wymagania dotyczące przedsiębiorstw spożywczych objętych programem

2.1. Instrukcje dotyczące dobrych praktyk gospodarowania i inne wytyczne obowiązujące w zakresie higieny w zakładach drobiu

2.1.1. Zarządzanie w zakresie higieny w zakładach drobiu

W odniesieniu do stad indyków hodowlanych wymagania weterynaryjne zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. poz. 1301, z późn. zm.).

Wymagania dotyczące zasad bioasekuracji zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków (Dz. U. poz. 768).

W odniesieniu do warunków utrzymania drobiu oraz zasad zarządzania gospodarstwem zakład drobiu jest zobowiązany do:

- 1) wyłożenia przed wjazdem na teren gospodarstwa mat dezynfekcyjnych nasączonych środkiem odkażającym lub zainstalowania niecek wypełnionych środkiem odkażającym, lub zastosowania innych urządzeń w celu zapewnienia skutecznej dezynfekcji kół pojazdów wjeżdżających do gospodarstwa;
- 2) wyłożenia przed wejściem do poszczególnych budynków mat dezynfekcyjnych nasączonych środkiem odkażającym;
- 3) stosowania zasady „cały indycznik pełen lub cały indycznik pusty”;
- 4) zapewnienia odpowiednich warunków utrzymania w zakresie temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, dostępu światła;
- 5) stosowania prawidłowej obsady indycznika;
- 6) utrzymywania w jednym indyczniku, w obrębie jednego stada, indyków w jednakowym wieku;
- 7) izolacji poszczególnych indyczników przez zapewnienie osobnej obsługi, żywienia i narzędzi;
- 8) prowadzenia i przechowywania przez okres 12 miesięcy rejestru wykonywanych czynności mycia, odkażania, dezynsekcji i deratyzacji.

Pomieszczenia, w których utrzymuje się indyki, ich wyposażenie oraz sprzęt powinny być wykonane z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia indyków oraz nadających się do oczyszczania i odkażania.

2.1.2. Środki zapobiegające zakażeniom przenoszonym przez zwierzęta, pasze, wodę pitną i pracowników zakładu drobiu

Budynki, w których są utrzymywane indyki, powinny być:

- 1) zabezpieczone przed dostępem zwierząt innych niż utrzymywane w zakładzie drobiu;
- 2) utrzymywane w czystości;
- 3) oznakowane tablicą z napisem: „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Odchody oraz niezjedzone resztki paszy powinny być często usuwane z pomieszczeń, tak aby uniknąć zanieczyszczenia paszy lub wody, i nie powinny być składowane w bezpośrednim sąsiedztwie indycznika w sposób niezabezpieczony przed dostępem dzikiego ptactwa.

Osoby zatrudnione do wykonywania czynności związanych z utrzymywaniem indyków powinny:

- 1) przy obsłudze każdego stada używać osobnego kompletu odzieży ochronnej;
- 2) stosować środki higieny osobistej, w tym regularnie myć ręce, czyścić i dezynfekować obuwie przy wejściu do budynków, w których są utrzymywane indyki oraz przechowywane pasza lub ściółka, oraz czyścić i odkażać odzież ochronną;
- 3) posiadać aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*;
- 4) zostać przeszkolone w zakresie higieny osobistej oraz znajomości możliwych dróg przenoszenia zakażenia za pośrednictwem odzieży i sprzętu.

2.1.3. Higiena transportu zwierząt do zakładu drobiu i z zakładu drobiu

Transport indyków powinien odbywać się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającego dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie WE nr 1255/97 (Dz. Urz. UE L 03 z 05.01.2005, str. 1, z późn. zm.).

Transport indyków powinien odbywać się w pojazdach oraz w kontenerach lub pojemnikach transportowych, które zostały dokładnie oczyszczone i odkażone przed załadunkiem indyków przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*.

Bezpośrednio po rozładunku indyków w zakładzie drobiu albo w rzeźni pojazdy oraz kontenery lub pojemniki transportowe powinny zostać oczyszczone i odkażone przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*.

2.2. Nadzór weterynaryjny nad zakładami drobiu

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt ustanawia nadzór organów Inspekcji Weterynaryjnej nad prowadzeniem działalności związanej z utrzymywaniem drobiu, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia takiej działalności oraz określa katalog środków nadzoru.

Katalog ten obejmuje kompetencje organów administracji weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Podjęcie działalności nadzorowanej w zakresie prowadzenia zakładu drobiu jest dozwolone po stwierdzeniu spełniania wymagań weterynaryjnych określonych dla danego rodzaju działalności, w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez powiatowego lekarza weterynarii.

Powiatowy lekarz weterynarii, wydając decyzję o stwierdzeniu spełnienia wymagań weterynaryjnych, nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny na całość prowadzonej działalności albo poszczególnym obiektom budowlanym, albo miejscu, w których ta działalność ma być prowadzona, albo też osobom wykonującym określone czynności w ramach tej działalności.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana, w formie pisemnej, w terminie 7 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia. Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie wymagań weterynaryjnych są obowiązane zapewnić wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym

lub zapewniające właściwą jakość produktów, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z utrzymywaniem indyków pracownikom Inspekcji Weterynaryjnej, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania określonych zadań w imieniu Inspekcji, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Kompetencje w zakresie kontroli, oprócz prawa wstępu na teren, na którym jest prowadzona działalność nadzorowana, obejmują, stosownie do art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, uprawnienia do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym żądania okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują kompetencje dające możliwość doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach prawa weterynaryjnego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie, łącząc realizację funkcji kontrolnych z uprawnieniami władczymi dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym nakazów i zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej zostały naruszone wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, może wydać jedną z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującą umieszczania na rynku zwierząt lub handlu określonymi zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

O zakresie przedmiotowym decyzji rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji

Weterynaryjnej ma na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt. W przypadku gdy podmiot prowadzący działalność nadzorowaną nie zastosuje się do nakazu lub zakazu określonego w decyzji, powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję zakazującą prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej i skreśla podmiot z rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

W przypadku niezastosowania się przez podmiot prowadzący działalność nadzorowaną do nakazów lub zakazów wynikających z decyzji wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii ma obowiązek wydania kolejnej decyzji, w której rozstrzyga o zakazie prowadzenia dalszej działalności przez ten podmiot, i skreśla go z rejestru.

2.3. Wpis zakładów drobiu do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

2.4. Prowadzenie dokumentacji w zakładach drobiu

Zgodnie z rozdziałem 1 część I lit. B ust. 6 i 7 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych w zakładzie hodowli zarodowej, zakładzie reprodukcyjnym oraz zakładzie odchowu drobiu prowadzi się dokumentację dotyczącą każdego stada. Powyższą dokumentację przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia zbycia stada.

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2301), jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to właściciele tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz

leczenia zwierząt prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej dotyczącej wykonywanych zabiegów leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. poz. 1347).

Dokumenty te lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez 5 lat od dnia dokonania w nich ostatniego wpisu, zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1512).

2.5. Dokumenty, w które zaopatruje się indyki i jaja wylęgowe w handlu oraz w obrocie z państwami trzecimi

W handlu, jak również w obrocie, dokumenty są wystawiane zgodnie z:

- 1) rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającym i uchylającym niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.);
- 2) rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/2235 z dnia 16 grudnia 2020 r. ustanawiającym przepisy dotyczące stosowania rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 i (UE) 2017/625 w odniesieniu do wzorów świadectw zdrowia zwierząt, wzorów świadectw urzędowych i wzorów świadectw zdrowia zwierząt/świadectw urzędowych do celów wprowadzania do Unii i przemieszczania w obrębie terytorium Unii przesyłek niektórych kategorii zwierząt i towarów oraz urzędowej certyfikacji dotyczącej takich świadectw

- i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 599/2004, rozporządzenia wykonawcze (UE) nr 636/2014 i (UE) 2019/628, dyrektywę 98/68/WE oraz decyzje 2000/572/WE, 2003/779/WE i 2007/240/WE (Dz. Urz. UE L 442 z 30.12.2020, str. 1, z późn. zm.);
- 3) rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2020/692 z dnia 30 stycznia 2020 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących wprowadzania do Unii przesyłek niektórych zwierząt, materiału biologicznego i produktów pochodzenia zwierzęcego oraz przemieszczania ich i postępowania z nimi po ich wprowadzeniu (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 379);
 - 4) ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463) podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14) przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego zaopatruje się w świadectwa zdrowia lub inne dokumenty określone w przepisach prawa unijnego.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego do państwa trzeciego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego państwa.

Dodatkowo dla każdej przesyłki zwierząt przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej, w tym podlegającej wywozowi do państwa trzeciego, wystawia się w systemie TRACES.NT świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrz-wspólnotowym.

2.6. Inne środki podejmowane w celu zapewnienia identyfikacji indyków

W celu zapewnienia identyfikacji indyków hodowlanych przemieszczanych na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES.NT świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki tego drobiu, w szczególności miejsce pochodzenia i przeznaczenia.

W przypadku przesyłek przeznaczonych do państw trzecich dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES.NT. W systemie odnotowywana jest również kontrola dobrostanu na granicy.

Przy przywozie zwierząt z państw trzecich do Unii Europejskiej jest wymagany wspólny zdrowotny dokument wejścia (CHED), generowany w systemie TRACES.NT, który jest częścią systemu IMSOC.

3. Środki podejmowane w związku z wykryciem serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie indyków hodowlanych lub w produktach pochodzących od tych indyków

3.1. Postępowanie hodowcy i powiatowego lekarza weterynarii w przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii

3.1.1. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii hodowca:

- 1) zawiadamia niezwłocznie o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) pozostawia indyki w miejscu ich stałego utrzymywania i nie wprowadza tam innego drobiu;
- 3) uniemożliwia osobom postronnym dostęp do budynków inwentarskich lub miejsc, w których znajdują się indyki podejrzane o zakażenie pałeczkami *Salmonella* objętymi programem lub zwłoki tych indyków;
- 4) wstrzymuje się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa, jaj wylęgowych, zwłok indyków, a także odchodów pochodzących od tych indyków oraz paszy, materiałów ściółkowych i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania indyków;
- 5) udziela powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia *Salmonella* lub zakażenia pałeczkami *Salmonella*,

- lub źródeł *Salmonella*, lub źródeł zakażenia pałeczkami *Salmonella* objętymi programem lub dla zapobiegania szerzeniu się tej choroby lub zakażenia;
- 6) udostępnia indyki do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udziela pomocy przy wykonywaniu tych badań i zabiegów;
 - 7) udostępnia powiatowemu lekarzowi weterynarii dokumentację dotyczącą stada indyków hodowlanych, w szczególności dokumentację potwierdzającą zakup piskląt, materiałów ściółkowych i paszy oraz potwierdzającą sprzedaż indyków i jaj, a także dokumentację związaną z ewidencją leczenia;
 - 8) podejmuje działania mające na celu podniesienie poziomu bioasekuracji w zakładzie drobiu.

3.1.2. W wyjątkowych przypadkach, gdy istnieją powody, aby zakwestionować wyniki badania próbek pobranych z inicjatywy hodowcy (wyniki fałszywie dodatnie lub fałszywie ujemne), powiatowy lekarz weterynarii może pobrać próbki do badania po przeprowadzeniu analizy ryzyka obejmującej co najmniej:

- 1) ocenę możliwości wzajemnego zanieczyszczenia próbek podczas pobierania próbek przez hodowcę;
- 2) ocenę możliwości zanieczyszczenia krzyżowego w laboratorium w trakcie badania;
- 3) poziom bezpieczeństwa biologicznego w gospodarstwie;
- 4) ocenę sytuacji epizootycznej pod względem występowania *Salmonella* spp. w gospodarstwie.

Procedura pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii została określona w ust. 2.2.2.1 załącznika do rozporządzenia nr 200/2010.

W przypadku podejrzenia zastosowania przez hodowcę środków drobnoustrojowych lub inhibitorów wzrostu bakterii powiatowy lekarz weterynarii może pobrać dodatkowe próbki. Pobieranie takich próbek przeprowadza się w obrębie każdego indycznika na terenie gospodarstwa w następujący sposób: losowo wybiera się do 5 sztuk drobiu z każdego indycznika, chyba że powiatowy lekarz weterynarii uzna za konieczne pobranie próbek od większej liczby sztuk drobiu.

Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku, o którym mowa powyżej:

- 1) nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:

- a) izolację drobiu znajdującego się w zakładzie drobiu w poszczególnych indycznikach,
 - b) zastosowanie produktów biobójczych w celu odkażania jaj wylęgowych bezpośrednio po zbiorze oraz przed wejściami do indyczników i wyjściami z nich, jak również przed wjazdami na teren zakładu drobiu i wyjazdami z niego,
 - c) wylęganie jaj już inkubowanych w zakładzie wylęgowym w oddzielnych aparatach lęgowych, w oparach produktu biobójczego dopuszczonego do odkażania w czasie lęgu, aktywnego w stosunku do pałeczek *Salmonella*;
- 2) zakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:
- a) wywożenia jaj wylęgowych z zakładu drobiu, z wyłączeniem wywozu jaj wylęgowych niepoddanych inkubacji bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o produktach pochodzenia zwierzęcego, gdzie jaja niezwłocznie zostaną poddane obróbce cieplnej,
 - b) przemieszczania drobiu z zakładu drobiu i do zakładu drobiu oraz ze stada i do stada w obrębie zakładu drobiu, chyba że drób, na wniosek hodowcy, zostanie przemieszczony do rzeźni; w przypadku przemieszczania drobiu ze stada podejrzanego o zakażenie serotypem *Salmonella* objętego programem w celu poddania ubojowi w rzeźni w świadectwie zdrowia umieszcza się informację o jego pochodzeniu ze stada, w którym uzyskano dodatni wynik badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii,
 - c) stosowania w stadzie produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella*,
 - d) wywożenia z zakładu drobiu – bez jego zgody – mięsa, zwłok drobiu, odchodów pochodzących od drobiu i ściółki oraz przedmiotów znajdujących się w indyczniku lub w innym miejscu utrzymywania drobiu.

Środki, o których mowa w pkt 1 i 2, są stosowane do czasu potwierdzenia lub wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie indyków hodowlanych zakażenia serotypami *Salmonella* objętymi programem.

3.1.3. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii lub stwierdzenia zastosowania środków przeciwdrobnoustrojowych w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, zgodnie z ust. 1.8, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

1) nakazuje:

- a) niezwłoczny ubój wszystkich sztuk indyków hodowlanych z zakażonego stada lub
- b) niezwłoczne zabicie wszystkich sztuk indyków hodowlanych z zakażonego stada i unieszkodliwienie zwłok wszystkich padłych i zabitych indyków, zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”, oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,
- c) zniszczenie jaj wylęgowych i piskląt z nich wylęgniętych,
- d) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie przy zastosowaniu środków kontroli gwarantujących pełną inaktywację pałeczek *Salmonella* – w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku obecności pałeczek *Salmonella*,
- e) zniszczenie lub zagospodarowanie materiałów ściółkowych, odchodów i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania indyków, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella*, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1069/2009,
- f) dokładne oczyszczenie i odkażenie, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, budynków, w których były przetrzymywane indyki ze stada

- zakażonego, otoczenia budynków, środków transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, po wykonaniu czynności, o których mowa w lit. a–e,
- g) podjęcie przez hodowcę działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w zakładzie drobiu, o których mowa w ust. 2.1;
- 2) zakazuje przemieszczania indyków z zakażonego stada z zakładu drobiu i do zakażonego stada w zakładzie drobiu oraz ze stada do stada w obrębie zakładu drobiu, chyba że indyki przed zakończeniem tuczu, na wniosek hodowcy, zostaną przemieszczone bezpośrednio do rzeźni w celu poddania ubojowi.

3.1.4. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań, o których mowa w ust. 3.1.3, powiatowy lekarz weterynarii, stosownie do art. 42 ust. 6 oraz art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) pobiera próbki do badań laboratoryjnych w zakładzie drobiu we wszystkich stadach, bez względu na wiek utrzymywanych indyków, w sposób określony w ust. 2.2.2.2. załącznika do rozporządzenia nr 200/2010;
- 3) przeprowadza badania laboratoryjne paszy i wody z ujęć własnych zakładu drobiu w celu ustalenia źródła zakażenia stada serotypami *Salmonella* objętymi programem.

3.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków hodowlanych, koszty:

- 1) oczyszczenia i odkażenia budynków, w których był utrzymywany drób ze stada indyków hodowlanych zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, ich otoczenia, środków transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,

- 2) podjęcia działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w zakładzie drobiu

– są ponoszone przez hodowcę.

3.3. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla zakładu drobiu, w którym stwierdzono serotyp *Salmonella* objęty programem, powiadamia powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla zakładów wylęgu drobiu, do których przemieszczono jaja wylęgowe ze stada indyków hodowlanych zakażonych serotypem *Salmonella* objętym programem. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla zakładu wylęgu drobiu, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje zniszczenie wszystkich jaj wylęgowych oraz piskląt z nich wylęgniętych, znajdujących się w tym zakładzie wylęgu drobiu i pochodzących ze stada indyków hodowlanych zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem. Zniszczenie przeprowadza się zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009 oraz ze środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 rozporządzenia nr 1069/2009.

3.4. Świadectwo zdrowia przy przemieszczaniu indyków z zakażonego stada hodowlanego do rzeźni

Przesyłki do rzeźni indyków ze stada hodowlanego, które poddano badaniu przedubojowemu na terenie gospodarstwa, w tym indyków hodowlanych ze stada zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, zaopatruje się w świadectwo zdrowia, którego wzór jest określony w rozdziale 1 załącznika IV do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2020/2235 z dnia 16 grudnia 2020 r. ustanawiającego przepisy dotyczące stosowania rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 i (UE) 2017/625 w odniesieniu do wzorów świadectw zdrowia zwierząt, wzorów świadectw urzędowych i wzorów świadectw zdrowia zwierząt/świadectw urzędowych do celów wprowadzania do Unii i przemieszczania w obrębie terytorium Unii przesyłek niektórych kategorii zwierząt i towarów oraz urzędowej certyfikacji dotyczącej takich świadectw i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 599/2004, rozporządzenia wykonawcze (UE) nr 636/2014 i (UE) 2019/628, dyrektywę 98/68/WE oraz decyzje 2000/572/WE, 2003/779/WE i 2007/240/WE.

W pkt 4 świadectwa zdrowia urzędowy lekarz weterynarii wystawiający świadectwo wpisuje:

- 1) numer sprawozdania z badań w kierunku *Salmonella*;
- 2) datę pobrania próbek do badań w kierunku *Salmonella*;

- 3) stwierdzony serotyp *Salmonella* lub odpowiednią informację:
 - a) badanie dało wynik ujemny lub
 - b) nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii, lub
 - c) stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii.

W związku z tym, że rozporządzenie Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.) wskazuje *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium jako kryterium bezpieczeństwa żywności w świeżym mięsie drobiowym oraz pałeczki *Salmonella* spp. jako kryterium bezpieczeństwa żywności w mięsie mielonym i surowych wyrobach z mięsa drobiowego, w drobiowym mięsie odkostnionym mechanicznie oraz w produktach z mięsa drobiowego, hodowca jest obowiązany do wpisywania w łańcuchu żywnościowym dla drobiu dodatnich wyników badań laboratoryjnych i wszystkich stwierdzonych serotypów *Salmonella*, w tym nieobjętych programem.

Przy przemieszczaniu do rzeźni drobiu, który nie był badany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu nr 1190/2012 oraz w programie, w przypadku przeprowadzenia badania przedubojowego na terenie gospodarstwa pochodzenia, w pkt 4 świadectwa zdrowia zaznacza się fakt pochodzenia drobiu ze stada o nieznanym statusie zdrowotnym pod względem *Salmonella*.

W przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków hodowlanych stwierdzono serotyp *Salmonella* objęty programem lub stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii, lub indyki pochodzą ze stada indyków hodowlanych o nieznanym statusie zdrowotnym pod względem *Salmonella*:

- 1) badanie przedubojowe indyków hodowlanych z tego stada przeprowadza się zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 11 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/627 z dnia 15 marca 2019 r. ustanawiającego jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz zmieniającego rozporządzenie Komisji (WE) nr 2074/2005 w odniesieniu do kontroli urzędowych (Dz. Urz. UE L 131 z 17.05.2019, str. 51, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2019/627”;

2) ubój indyków hodowlanych z takiego stada przeprowadza się w sposób określony w art. 43 ust. 6 rozporządzenia nr 2019/627; powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla rzeźni określa w decyzji administracyjnej warunki, w jakich tego rodzaju zwierzęta można poddać ubojowi; warunki, w jakich ptaki mają zostać ubite, muszą być ukierunkowane na minimalizację zanieczyszczenia innych zwierząt oraz mięsa z innych zwierząt (ubój w osobnym cyklu produkcyjnym, przechowywanie mięsa w wydzielonych pomieszczeniach lub obszarach, czyszczenie i dezynfekcja po zakończonym procesie uboju i obróbki poubojowej, pobranie próbek do badań laboratoryjnych w celu potwierdzenia skuteczności mycia i dezynfekcji powierzchni mających kontakt z mięsem);

3) bezpośrednio po rozładunku indyków hodowlanych w rzeźni należy przeprowadzić mycie i dezynfekcję środków transportu oraz urządzeń, sprzętu i narzędzi wykorzystywanych do transportu tych zwierząt;

4) mięso pozyskane z drobiu pochodzącego ze stada indyków hodowlanych, w którym uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, albo pochodzące ze stad o nieznanym statusie epizootycznym pod względem *Salmonella* jest poddawane przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*; w przypadku gdy w rzeźni dokonującej uboju takich stad nie jest możliwe poddanie pozyskanego mięsa którejkolwiek z tych obróbek, mięso pozyskane z takich stad nie może zostać wprowadzone do obrotu w formie świeżej, z wyłączeniem:

a) przewozu tego mięsa do zakładu przetwórstwa zlokalizowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu poddania go przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* lub

b) przewozu tego mięsa do chłodni składowej zlokalizowanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu czasowego składowania go przed poddaniem przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* w zakładzie przetwórstwa, o którym mowa w lit. a;

5) przed wydaniem decyzji, o której mowa w pkt 2, powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, czy:

a) rzeźnia posiada procedury gwarantujące, że mięso pozyskane w ramach uboju indyków hodowlanych z ww. stad nie zostanie wprowadzone do obrotu w formie świeżej, z wyjątkiem przewiezienia go do chłodni składowej lub zakładu przemysłowej

obróbki, jeżeli ma to zastosowanie; procedury powinny obejmować w szczególności rozliczenie ilości mięsa pozyskanego z takiego uboju, miejsce jego przechowywania (wskazanie oddzielnych pomieszczeń chłodniczych w zakładzie), sposób oznakowania i rozliczania ilości mięsa przekazywanego do przechowywania lub obróbki eliminującej *Salmonella*,

b) w rzeźni jest możliwość poddania pozyskanego mięsa przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*, a w przypadku braku takiej możliwości powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla rzeźni nakazuje w drodze decyzji:

– zamieszczenie na opakowaniu informacji: „Mięso przeznaczone do przemysłowej obróbki cieplnej lub innej obróbki mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* w zakładzie zlokalizowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”,

– w dokumentacji towarzyszącej przesyłce mięsa do innego zakładu dokonanie adnotacji, że zostało ono otrzymane z drobiu pochodzącego ze stada, w którym badania środowiskowe wskazywały na obecność serotypu *Salmonella* objętego programem, lub ze stada o nieznanym statusie epizootycznym pod względem *Salmonella* oraz musi ono zostać poddane przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* w zakładzie zlokalizowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

6) przemieszczanie mięsa pozyskanego z uboju takich stad z rzeźni do chłodni składowej lub zakładu przetwórstwa lub z chłodni składowej do zakładu przetwórstwa może odbywać się wyłącznie za zgodą właściwego powiatowego lekarza weterynarii dla zakładu wysyłki oraz powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla zakładu, do którego mięso jest wysyłane; powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla rzeźni informuje powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla chłodni składowej lub zakładu, w którym ma mieć miejsce przemysłowa obróbka, o przesyłkach takiego mięsa i weryfikuje, czy jest zgoda organu na przyjęcie takiego mięsa; podobnie powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla chłodni składowej informuje powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla zakładu, w którym ma mieć miejsce przemysłowa obróbka, o przesyłkach takiego mięsa, jeżeli ma to zastosowanie, i weryfikuje, czy jest zgoda organu na przyjęcie takiego mięsa;

7) przed wydaniem zgody, o której mowa w pkt 6, powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla chłodni składowej weryfikuje, czy podmiot prowadzący ten zakład posiada procedury gwarantujące, że mięso pozyskane w ramach uboju indyków hodowlanych

z ww. stad nie zostanie wprowadzone do obrotu w formie świeżej, z wyjątkiem przewiezienia go do zakładu przemysłowej obróbki zlokalizowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; procedury powinny obejmować w szczególności rozliczenie ilości mięsa wprowadzonego, będącego na stanie chłodni i wychodzącego z chłodni, miejsce jego przechowywania i sposób zabezpieczenia (wskazanie oddzielnych pomieszczeń chłodniczych w zakładzie), sposób oznakowania mięsa i rozliczania ilości mięsa przekazywanego do obróbki eliminującej *Salmonella*; powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla chłodni składowej w drodze decyzji:

a) zakazuje wprowadzania mięsa drobiowego do obrotu, z wyjątkiem przewiezienia go do zlokalizowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zakładu dokonującego przemysłowej obróbki cieplnej lub innej obróbki tego mięsa mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*,

b) nakazuje informowanie go o zamiarze wysyłki tego mięsa do zakładu przetwórstwa,

c) określa warunki składowania tego mięsa;

8) powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla zakładu dokonującego przemysłowej obróbki cieplnej lub innej obróbki tego mięsa mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella* weryfikuje: czy ww. zakład posiada procedury gwarantujące, że takie mięso zostanie przetworzone w sposób gwarantujący wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*, parametry zastosowanej obróbki pod kątem jej skuteczności dla wyeliminowania pałeczek *Salmonella* oraz zgodność ilości surowca wprowadzonego do zakładu przetwórstwa i ilości surowca poddanego ww. obróbce.

3.5. Przed ponownym umieszczeniem indyków w budynkach inwentarskich powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania. Próbki do badań laboratoryjnych stanowią:

1) 4 wymazy powierzchniowe pobrane z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą oraz

2) 4 wymazy powierzchniowe pobrane z naroży badanego pomieszczenia na wysokości 1 m od poziomu podłogi – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą, oraz

- 3) 3 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia, przy czym każdy wymaz pobiera się z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej lub 6 wybranych losowo urządzeń służących do karmienia – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą, oraz
- 4) 2 wymazy powierzchniowe pobrane z systemu wentylacyjnego, przy czym każdy wymaz może być użyty do 3 wlotów lub wylotów tego systemu – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą;
- 5) 2 wymazy powierzchniowe z magazynu jaj (z powierzchni sortownic, stołów) lub z końcowych pięciu metrów systemu przeznaczonego do zbierania zniesionych jaj (taśmy) – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku *Salmonella* koszty pobrania kolejnych próbek na badanie skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania, dojazdu do zakładu drobiu oraz do laboratorium, jak również badań laboratoryjnych próbek w laboratorium są ponoszone przez hodowcę. Opłata zawiera koszt:

- 1) badania laboratoryjnego w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2022 r. w sprawie stawek opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną;
- 2) dojazdu związanego z pobraniem próbek i dowozu próbek do laboratorium, według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) wyrobów stosowanych w medycynie weterynaryjnej użytych do badań laboratoryjnych.

Ponowne umieszczenie indyków w indyczniku może odbyć się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań laboratoryjnych próbek w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

3.6. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku zakładów drobiu, w których znajdują się dwa lub więcej stad indyków hodowlanych, może zastosować środki, o których mowa w ust. 3.1.3, również w odniesieniu do tych stad indyków hodowlanych w zakładzie drobiu, które nie są utrzymywane w budynkach inwentarskich, w których:

- 1) zapewniono całkowite odizolowanie od pomieszczeń, w których znajdują się indyki zakażone pałeczkami *Salmonella* objętymi programem;

- 2) czynności związane z utrzymywaniem indyków, w tym karmienie, odbywają się w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenianie się pałeczek *Salmonella*.

3.7. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia niezwłocznie właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie indyków hodowlanych, w kierunku serotypu pałeczek *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Osoby pracujące w zakładzie drobiu powinny posiadać aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*.

3.8. Środki, o których mowa w ust. 3.1–3.7, są stosowane bez naruszenia środków wskazanych w części C załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

3.9. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3). Zakaz stosowania środków zwalczających drobnoustroje odnosi się do serotypów *Salmonella* objętych programem, z wyjątkiem przypadków wskazanych w art. 2 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Środki i stosowne prawodawstwo w zakresie powiadamiania o chorobie

Środki stosowane w zakresie powiadamiania o chorobie wynikają z art. 42 ust. 1–9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania, przechowywania, analizowania, przetwarzania i przekazywania danych o chorobach zakaźnych zwierząt, w tym o serotypach objętych programem.

Powiatowy lekarz weterynarii po powzięciu podejrzenia lub stwierdzeniu wystąpienia serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie indyków hodowlanych przekazuje informację o tym sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii oraz wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii. Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje tę informację Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Dodatkowo powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla miejsca prowadzenia działalności powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego dla miejsca prowadzenia działalności o wystąpieniu serotypu *Salmonella* objętego programem.

4.2. Prawodawstwo w zakresie kontroli

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) rozporządzenie nr 2160/2003;
- 3) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu;
- 4) rozporządzenie nr 1190/2012.

4.3. Odszkodowania dla właścicieli indyków poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowanie i zwrot faktycznie poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem nakazów zawartych w decyzji powiatowego lekarza weterynarii w związku ze zwalczaniem choroby zakaźnej zwierząt są przyznawane zgodnie z art. 49 i 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.4. Środki zarządzania i infrastruktury w zakresie bezpieczeństwa biologicznego obowiązujące w zakładach drobiu

Środki obowiązujące w zakładach drobiu w zakresie bezpieczeństwa biologicznego są określone w:

- 1) rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych;
- 2) rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 344, z późn. zm.);
- 3) rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków.

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli stad indyków hodowlanych oraz podmiotów zajmujących się obrotem nimi będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu oraz wywozu indyków hodowlanych, jaj wylęgowych oraz piskląt do państw trzecich. Osiągnięcie celu unijnego, czyli zmniejszenie liczby zakażonych stad indyków hodowlanych, ograniczy rozprzestrzenianie się pałeczek *Salmonella* wśród drobiu tego gatunku.

Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad indyków hodowlanych, doprowadzi do przerwania drogi pionowej przenoszenia zakażenia pałeczkami *Salmonella*.

Ponadto należy podkreślić, że salmonelloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą. Stąd też realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń u ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia.

Program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej na zasadach określonych w rozporządzeniu 2021/690.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji programu w 2023 r. wyniosą 411 356,29 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych, tj. do kwoty 385 905,69 zł. Koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na 2023 r., w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji programu w 2024 r. wyniosą 411 356,29 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych, tj. do kwoty 385 905,69 zł. Koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na 2024 r., w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji programu w 2025 r. wyniosą 411 356,29 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych, tj. do kwoty 385 905,69 zł. Koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na 2025 r., w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Szacunkowe koszty realizacji programu wyrażone w zł zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2022 r.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwy celowe, dział 758 – różne rozliczenia, rozdział 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12 przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, oraz w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

6. Cele

6.1. Założenia związane z badaniami

6.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych w latach 2023–2025 (na każdy rok)

Region ^{a)}	Rodzaj badania ^{b)}	Populacja docelowa ^{c)}	Rodzaj próbki ^{d)}	Cel ^{e)}	Liczba planowanych badań		
					2023	2024	2025
Rzeczpospolita Polska	badanie bakteriologiczne	indyki hodowlane	kał/okładziny na buty/kurz	wykrycie zakażonego stada	178	178	178
	badanie serologiczne	indyki hodowlane	izolaty <i>Salmonella</i> z kału/okładzin na buty/kurzu	określenie serotypu	2	2	2
	badanie w kierunku skuteczności przeprowadzonego odkażania	indyki hodowlane	wymazy czystościowe	potwierdzenie skuteczności przeprowadzonego odkażania	10	10	10
	badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	indyki hodowlane	ptaki	wykrycie środków przeciwdrobnoustrojowych	1	1	1

a) Region określony w zatwierdzonym programie zwalczania chorób w państwie członkowskim.

b) Opis badania.

c) Wyszczególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem – w razie potrzeby.

d) Opis próbki (np. odchody).

e) Opis celu (np. nadzór, monitorowanie, kontrola szczepień).

6.1.2. Założenia w zakresie badania stad

Region: Rzeczpospolita Polska

Rok: 2023–2025 (na każdy rok)

Rok	Rodzaj stada	Łączna liczba stad ^{a)}	Łączna liczba stad objętych programem	Spodziewana liczba stad zbadanych ^{b)}	Liczba stad, w których zostaną pobrane próbki urzędowe ^{c)}	Liczba próbek	Serotyp <i>Salmonella</i> ^{d)}	Spodziewana liczba stad z wynikiem dodatnim	Spodziewana liczba stad do likwidacji	Łączna spodziewana liczba indyków hodowlanych do uboju lub zabicia	Spodziewana liczba jaj do zniszczenia (szt.)	Spodziewana liczba jaj do skierowania do przetworzenia (szt.)
2023	Indyki hodowlane	220	220	220	178	358	Enteritidis, Typhimurium	1	1	2675	8025	0
2024	Indyki hodowlane	220	220	220	178	358	Enteritidis, Typhimurium	1	1	2675	8025	0
2025	Indyki hodowlane	220	220	220	178	358	Enteritidis, Typhimurium	1	1	2675	8025	0

a) Łączna liczba stad, w tym stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

b) Liczba stad objętych programem.

c) Liczona każda wizyta, w ramach której pobrano próbki urzędowe.

d) Serotypy objęte programem kontroli.

7. Szczegółowa analiza kosztów programu

7.1. Szczegółowa analiza kosztów programu na rok 2023¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt w złotych	Szacunkowy jednostkowy koszt w euro	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne ²⁾							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	358	93,74	20,16	33 560,35	7217,28	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	5	188,05	40,44	940,03	202,20	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	2	218,60	47,01	437,19	94,02	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	1	94,07	20,23	94,07	20,23	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						

3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowanie za drób	2675	111,60	24,00	298 530,00	64 200,00	tak
	Odszkodowanie za zniszczone jaja wylęgowe	8025	3,72	0,80	29 853,00	6420,00	tak
4. Czyszczenie i odkażanie							
Czyszczenie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty są ponoszone przez hodowcę						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców 1 stada i jaj wylęgowych z tego stada (godz.)	4	55,37	11,91	221,48	47,63	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Nie dotyczy						

7. Inne koszty									
Inne koszty	Badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	2	43,06	9,26	86,12	18,52	nie		
	Odszkodowanie za pasze (tony)	2	1860,00	400,00	3720,00	800,00	nie		
	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – załadunek jednego stada (szt.)	1	1391,00	299,14	1391,00	299,14	nie		
	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – transport jednego stada (km)	200	7,11	1,53	1422,00	305,81	nie		
	Zabicie indyków (szt.)	2625	6,09	1,31	15 990,19	3438,75	tak		
	Unieszkodliwienie indyków (kg)	32 100	0,50	0,11	16 050,00	3451,61	nie		
	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	320	8,00	1,72	2560,00	550,54	nie		

8. Koszt pobrania próbek ²⁾							
Koszt pobrania próbek	Koszt pobrania próbek	179	36,32	7,81	6500,65	1397,99	tak
OGÓŁEM					411 356,29	88 463,72	
OGÓŁEM (koszty kwalifikowalne)					385 905,69	82 990,47	

¹⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT.

Koszt programu obliczono wg kursu euro 4,65 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów – aktualizacja: październik 2022 r. – dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2023 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej. Kwoty sum ogółem wyrażone w złotych są wynikiem przewalutowania sum ogółem wyrażonych w euro wg ww. kursu. Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – w ramach limitów rezerw celowych przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na realizację zadań ustawowych Inspekcji Weterynaryjnej oraz ze środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

²⁾ Szacunkowe koszty jednostkowe wyliczone w oparciu o dokument: „Single Market Programme (SMP Food) Invitation to submit a proposal SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS” z dnia 10 maja 2022 r.

7.2. Szczegółowa analiza kosztów programu na 2024³⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt w złotych	Szacunkowy jednostkowy koszt w euro	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne ⁴⁾							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	358	93,74	20,16	33 560,35	7217,28	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	5	188,05	40,44	940,03	202,20	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	2	218,60	47,01	437,19	94,02	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	1	94,07	20,23	94,07	20,23	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						

3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowanie za drób	2675	111,60	24,00	298 530,00	64 200,00	tak
	Odszkodowanie za zniszczone jaja wylęgowe	8025	3,72	0,80	29 853,00	6420,00	tak
4. Czyszczenie i odkażanie							
Czyszczenie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty są ponoszone przez hodowcę						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców 1 stada i jaj wylęgowych z tego stada (godz.)	4	55,37	11,91	221,48	47,63	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Nie dotyczy						

7. Inne koszty									
Inne koszty									
Badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	1	43,06	9,26	86,12	18,52	nie			
Odszkodowanie za pasze (tony)	2	1860,00	400,00	3720,00	800,00	nie			
Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – załadunek jednego stada (szt.)	1	1391,00	299,14	1391,00	299,14	nie			
Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – transport jednego stada (km)	200	7,11	1,53	1422,00	305,81	nie			
Zabicie indyków (szt.)	2625	6,09	1,31	15 990,19	3438,75	tak			
Unieszkodliwienie indyków (kg)	32 100	0,50	0,11	16 050,00	3451,61	nie			
Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	320	8,00	1,72	2560,00	550,54	nie			

8. Koszt pobrania próbek ⁴⁾							
Koszt pobrania próbek	Koszt pobrania próbek	179	36,32	7,81	6500,65	1397,99	tak
OGÓŁEM					411 356,29	88 463,72	
OGÓŁEM (koszty kwalifikowalne)					385 905,69	82 990,47	

³⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT.

Koszt programu obliczono wg kursu euro 4,65 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów – aktualizacja: październik 2022 r. – dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2024 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej. Kwoty sum ogółem wyrażone w złotych są wynikiem przewalutowania sum ogółem wyrażonych w euro wg ww. kursu. Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – w ramach limitów rezerw celowych przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na realizację zadań ustawowych Inspekcji Weterynaryjnej oraz ze środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

⁴⁾ Szacunkowe koszty jednostkowe wyliczone w oparciu o Single Market Programme (SMP Food) Invitation to submit a proposal SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS z dnia 10 maja 2022 r.

7.3. Szczegółowa analiza kosztów programu na 2025⁶⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt w złotych	Szacunkowy jednostkowy koszt w euro	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne ⁶⁾							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	358	93,74	20,16	33 560,35	7217,28	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	5	188,05	40,44	940,03	202,20	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	2	218,60	47,01	437,19	94,02	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie na obecność środków przeciwdrobnoustrojowych	1	94,07	20,23	94,07	20,23	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						

3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowanie za drób	2675	111,60	24,00	298 530,00	64 200,00	tak
	Odszkodowanie za zniszczone jaja wylęgowe	8025	3,72	0,80	29 853,00	6420,00	tak
4. Czyszczenie i odkażanie							
Czyszczenie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty są ponoszone przez hodowcę						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców 1 stada i jaj wylęgowych z tego stada (godz.)	4	55,37	11,91	221,48	47,63	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Nie dotyczy						

7. Inne koszty									
Inne koszty									
Badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	1	43,06	9,26	86,12	18,52	nie			
Odszkodowanie za pasze (tony)	2	1860,00	400,00	3720,00	800,00	nie			
Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – załadunek jednego stada (szt.)	1	1391,00	299,14	1391,00	299,14	nie			
Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – transport jednego stada (km)	200	7,11	1,53	1422,00	305,81	nie			
Zabicie indyków (szt.)	2625	6,09	1,31	15 990,19	3438,75	tak			
Unieszkodliwienie indyków (kg)	32 100	0,50	0,11	16 050,00	3451,61	nie			
Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	320	8,00	1,72	2560,00	550,54	nie			

8. Koszt pobrania próbek ⁶⁾							
Koszt pobrania próbek	Koszt pobrania próbek	179	36,32	7,81	6500,65	1397,99	tak
OGÓŁEM					411 356,29	88 463,72	
OGÓŁEM (koszty kwalifikowalne)					385 905,69	82 990,47	

⁵⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT.

Koszt programu obliczono wg kursu euro 4,65 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów – aktualizacja: październik 2022 r. – dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2025 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej. Kwoty sum ogółem wyrażone w złotych są wynikiem przewalutowania sum ogółem wyrażonych w euro wg ww. kursu. Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – w ramach limitów rezerw celowych przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na realizację zadań ustawowych Inspekcji Weterynaryjnej oraz ze środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

⁶⁾ Szacunkowe koszty jednostkowe wyliczone w oparciu o Single Market Programme (SMP Food) Invitation to submit a proposal SMP-FOOD-2022-VETPROGR-LS z dnia 10 maja 2022 r.